

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS/500/27/2010/JZ

Warszawa, 23 listopada 2010 r.

**Pan
Jan Vincent-Rostowski
Minister Finansów**

Szanowny Panie Ministrze,

Europejski Trybunał Sprawiedliwości wydał w dniu 28 października 2010 r. wyrok, w którym stwierdził, że Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie przepisów art. 98 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego podatku od wartości dodanej w związku z jej załącznikiem III, stosując obniżoną stawkę podatku od wartości dodanej w wysokości 7% w stosunku do dostaw, importu i wewnątrzwspólnotowego nabycia odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego. Ponadto, w ocenie Trybunału, „Rzeczpospolita Polska powinna była stosować standardową stawkę podatku VAT do omawianych wyrobów”.

Treść powyższego orzeczenia oraz argumentacja Trybunału wskazują wyraźnie, że w kwestii podatku VAT w stosunku do obrotu wymienionymi powyżej artykułami dziecięcymi stan zgodny z prawem europejskim polegałby na objęciu obrotu tymi artykułami podstawową stawką podatku VAT, która jest wyższa niż 7%. Przypuszczam, że konsekwencją opinii Trybunału wyrażonej w przywołanym orzeczeniu będzie dostosowanie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.) do prawa europejskiego, co spowoduje wzrost cen obuwia dziecięcego oraz odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt.

Koszty zakupu odzieży dla niemowląt i dzieci stanowią istotny składnik budżetu domowego każdego rodzica; wzrost cen tych przedmiotów w największym stopniu dotknie rodziny wychowujące kilkoro dzieci.

Działając na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.), uprzejmie proszę o udzielenie informacji, czy i jakie

działania zostaną podjęte w celu zminimalizowania finansowego obciążenia rodziców, które wywoła objęcie podstawową stawką VAT odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego. Czy rozważa się wprowadzenie dla podatników podatku dochodowego od osób fizycznych, wychowujących dzieci, możliwości odliczenia od dochodu kosztów nabycia artykułów dziecięcych, które zostałyby objęte podstawową stawką podatku VAT zamiast stawki 7% lub wprowadzenie innej ulgi podatkowej o podobnym charakterze i celu.

Z wyrazami szacunku
Marek Piłsudski,

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Finansów
Podsekretarz Stanu
Maciej Grabowski

Warszawa, dnia 14 grudnia 2010 r.

PT9/063/1/227/APN/2010/BMI9 16099

Pan
Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32
00-450 Warszawa

W związku z pismem z dnia 23 listopada 2010 r., znak ~~799/2009/25~~ dotyczącym wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 28 października 2010 r. w sprawie C-49/09 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie informuję:

W ww. wyroku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że stosując obniżoną stawkę podatku VAT w wysokości 7% w odniesieniu do odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego, Polska naruszyła przepisy art. 98 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej¹ w związku z jej załącznikiem nr III. Konsekwencją ww. wyroku jest konieczność zmiany przepisów w tym zakresie, co znajduje odzwierciedlenie w projekcie z dnia 10 grudnia 2010 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy - Prawo o miarach.

Odnosząc się do kwestii zminimalizowania finansowego obciążenia rodziców w związku z koniecznością objęcia podstawową stawką podatku VAT odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego pragnę wskazać, że obecnie obowiązująca ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych², zwana dalej „updof”, przewiduje szereg preferencji podatkowych, które są adresowane do rodzin wychowujących dzieci.

System podatkowy przewiduje szczególny sposób opodatkowania dochodów małżonków i osób samotnie wychowujących dzieci, wynikający z postanowień art. 6 ust. 2 i ust. 4 updof.

W przypadku wspólnego opodatkowania małżonków preferencja polega na tym, że podatek określa się w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy ich łącznych dochodów.

Z preferencyjnego opodatkowania małżonków można również skorzystać w sytuacji, gdy jeden z małżonków nie osiąga żadnych dochodów opodatkowanych według skali podatkowej lub osiągnął dochody w wysokości nie powodującej obowiązku zapłaty podatku. Ta regulacja

¹ Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006r., str. 1 ze zm.).

² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, ze zm.).

podatkowa wspiera rodziny, w których jeden z małżonków nie pracuje zawodowo na przykład z powodu sprawowania opieki nad dzieckiem.

W przypadku osoby samotnie wychowującej dzieci preferencja polega na tym, że podatek określa się w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dziecko *(za osobę samotnie wychowującą dziecko uważa się jednego z rodziców albo opiekuna prawnego, jeżeli osoba ta jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której orzeczono separację; za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się również osobę pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności)*.

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych przewiduje także szereg zwolnień przedmiotowych w odniesieniu do świadczeń otrzymywanych na dzieci, lub innych członków rodziny. Przykładowo wolne od podatku dochodowego są:

- świadczenia rodzinne otrzymane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, dodatki rodzinne i pielęgnacyjne, świadczenia pieniężne otrzymane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów oraz zasiłki porodowe otrzymane na podstawie odrębnych przepisów (art. 21 ust. 1 pkt 8 updof),
- jednorazowe zasiłki z tytułu urodzenia dziecka, wypłacane z funduszy związków zawodowych (art. 21 ust. 1 pkt 9 updof),
- przyznana, na podstawie odrębnych przepisów, pomoc pieniężna dla rodzin zastępczych oraz jednorazowa pomoc pieniężna na zagospodarowanie, udzielona usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i wychowankom publicznych lub niepublicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych (art. 21 ust. 1 pkt 24 updof),
- kwoty stanowiące zwrot kosztów z tytułu opieki nad dzieckiem lub osobą zależną, otrzymane na podstawie przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych do tych ustaw, finansowane z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, Funduszu Pracy lub z budżetu Unii Europejskiej (art. 21 ust. 1 pkt 26b updof),
- stypendia otrzymywane na podstawie przepisów o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stypendia doktoranckie otrzymywane na podstawie przepisów – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego albo przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania (art. 21 ust. 1 pkt 39 updof),
- świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni – przyznane na podstawie przepisów o systemie oświaty, Prawo o szkolnictwie wyższym, a także przepisów o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (art. 21 ust. 1 pkt 40 updof),
- stypendia dla uczniów i studentów, których wysokość i zasady udzielania zostały określone w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, oraz stypendia dla uczniów i studentów przyznane przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na podstawie regulaminów zatwierdzonych przez organy statutowe udostępnianych do publicznej wiadomości za pomocą internetu, środków masowego przekazu lub wykładanych (wywieszanych) dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie

dostępnych – do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 380 zł (art. 21 ust. 1 pkt 40b updof),

- dopłaty do: wycieczki zorganizowanej przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych, oraz przejazdów związanych z tym wycieczką i pobytom na leczeniu – dzieci i młodzieży do lat 18:
 - a) z funduszu socjalnego, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi przez właściwego ministra – niezależnie od ich wysokości,
 - b) z innych źródeł – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł (art. 21 ust. 1 78 updof).

Stosunkowo nowym, bo obowiązującym od dnia 1 stycznia 2007 r., elementem podatkowym wspierającym rodziny wychowujące dzieci jest tzw. ulga prorodzinna, która jest uregulowana w art. 27f updof.

Od 2009 r. ulga ta obejmuje nie tylko rodziców, ale również opiekunów prawnych oraz osoby pełniące funkcje rodziny zastępczej.

Odliczenie to uwzględnia się w podatku dochodowym obliczonym od dochodów opodatkowanych według skali podatkowej.

Ulga jest adresowana do podatników, którzy w roku podatkowym wychowują dzieci:

- małoletnie,
- bez względu na ich wiek, jeśli otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,
- do ukończenia 25. roku życia uczące się lub studiujące jeżeli w roku podatkowym nie uzyskały dochodów podlegających opodatkowaniu na zasadach ogólnych (z wyjątkiem renty rodzinnej) lub z kapitałów pieniężnych opodatkowanych przy zastosowaniu 19% stawki podatkowej w łącznej wysokości przekraczającej 3.089 zł.

Odliczeniu podlega kwota stanowiąca 1/6 kwoty zmniejszającej podatek określonej w pierwszym przedziale skali, za każdy miesiąc kalendarzowy, w którym podatnik wykonywał władzę, pełnił funkcję rodziny zastępczej albo sprawował opiekę nad dzieckiem.

Kwota odliczenia wynosi 92,67 zł miesięcznie na każde dziecko. Rocznie jest to kwota 1.112,04 zł.

Z przytoczonych przepisów wynika więc, że system podatkowy wspiera rodziny wychowujące dzieci.

Odnosząc się zatem do postulatu wprowadzenia odliczenia w podatku dochodowym od osób fizycznych rekompensującego wzrost stawki podatku VAT na odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt oraz obuwiu dziecięcym wyjaśniam, że propozycja ta, choć wydaje się najprostszym i najskuteczniejszym sposobem wsparcia rodzin, nie spełni pokładanych w niej oczekiwań z uwagi na małą efektywność oddziaływania tego instrumentu i to co najmniej z dwóch powodów.

Przed wszystkim aby skorzystać z odliczenia w podatku dochodowym od osób fizycznych trzeba być podatnikiem tego podatku. W Polsce znaczna populacja społeczeństwa wychowująca dzieci to rolnicy, którzy nie są objęci systemem podatku dochodowego od osób fizycznych, zatem nie mogą być adresatami tej ulgi (wg danych *Rocznika statystycznego GUS 2007* liczba dzieci na wsi do lat 24 pozostających na utrzymaniu wynosi 4 601,4 tys. i wynosi 43% ogółu).

Ponadto, nie wszyscy podatnicy podatku dochodowego są opodatkowani według skali podatkowej, a ta forma opodatkowania umożliwia korzystanie z preferencji i ulg. Przykładowo 19% podatek płać podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą, którzy wybrali formę opodatkowania określoną w art. 30c ww. ustawy.

Poza tym, należy pamiętać, iż na podstawie art. 27b ust. 1 upodof, podatek dochodowy, obliczony zgodnie z art. 27 lub art. 30c, w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych³. Kwota składki na ubezpieczenie zdrowotne, o którą zmniejsza się podatek, nie może przekroczyć 7,75 % podstawy wymiaru tej składki.

Odliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne, jak również uwzględnienie ulgi rodzinnej zazwyczaj uniemożliwia skorzystanie z pozostałych odliczeń. Ponadto opisane na wstępie preferencje podatkowe (wspólne opodatkowanie dochodów małżonków, szczególne opodatkowanie dochodów osób samotnie wychowujących dzieci), mogą spowodować, iż należny podatek dochodowy nie wystąpi lub będzie niewysoki i podatnik nie będzie miał możliwości skompensowania w podatku składki zdrowotnej, lub nie odliczy całej przysługującej ulgi rodzinnej.

Z uwagi na zbyt niskie dochody, z ulg podatkowych, w tym również z ulgi na dzieci, nie może korzystać każdego roku ok. 3,6 mln podatników, tj. ok. 15% podatników podatku dochodowego od osób fizycznych. Nie jest możliwe wskazanie, jaki odsetek w tej grupie podatników stanowią rodzice/opiekunowie dzieci. Z danych z rozliczenia podatku za 2008 r. wynika, że z ulgi na dzieci korzysta co szósty podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych.

W świetle powyższego, uprzejmie informuję, że kompensata większych wydatków rodzin wychowujących dzieci, związana ze zmianą stawki podatku VAT na odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt oraz obuwiu dziecięce, poprzez system podatku dochodowego od osób fizycznych, nie jest uzasadniona.

z poważaniem
PODSEKRETARZ STANU
Maciej Grabowski
Maciej Grabowski

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.).